

MLJEKARSTVO

MJESEČNIK UDRUŽENJA MLJEKARSKIH PODUZEĆA HRVATSKE

God. III.

ZAGREB, KOLOVOZ 1953.

Br. 8

Ing. Parijez Simo — Sarajevo

PRILIKOM PUŠTANJA U POGON MLJEKARE U SARAJEVU

Na terenu naselja Pofalića, nedaleko od nove željezničke stanice, podignuta je i svečano puštena u pogon 27. srpnja o. g. — dan ustanka naroda Bosne i Hercegovine, prva moderna konzumna mljekara u narodnoj republici B. i H. Svečanosti su prisustvovali pored predsjednika Narodnog odbora grada Sarajeva druga Dane Olbine, predsjednik Nacionalnog komiteta za UNICEF dr. Čupić iz Beograda, predstavnik Instituta za mljekarstvo iz Beograda drug Lujo Rukavina, predstavnici mljekara iz drugih gradova naših narodnih republika, pa predstavnici gradskih privrednih preduzeća i brojni građani.

Naporima narodne vlasti učinjen je vidljiv napredak u izgradnji mljekarske industrije u našoj zemlji. Znatan prinos za izgradnju mljekarskih objekata pridonio je UNICEF (Međunarodni fond Ujedinjenih nacija za pomoć djeci), koji je besplatno dodijelio komplet uređaja za nekoliko tvornica mliječnog praška i konzumnih mljekara, podignutih u većim gradovima naših narodnih republika. Između ostalih konzumnih mljekara izgrađena je i puštena u pogon nova centralna konzumna »Sarajevska mljekara« s kapacitetom 50.000 lit dnevne prerade, sa 8 sabirališta mlijeka izgrađenih u raznim mjestima narodne republike BiH, koja se odlikuju razvijenim planinskim ili nizinskim stočarstvom, te će biti stalni proizvođači i isporučioči svježeg mlijeka. Izgradnja nove »Sarajevske mljekare« trajala je nepune tri godine, popraćena mnogobrojnim problemima i poteškoćama, a to je i normalna pojava, jer se ovakvi moderni objekti podižu po prvi put u našoj zemlji i trebalo je zato mnogo iskustva i rada. Nova mljekara opremljena je vrlo kompliciranim, ali modernim uređajima za pasterizaciju i nisko hlađenje mlijeka, te uređajima za preradu suvišnog mlijeka u mliječne prerađevine, pa i uređajima za proizvodnju leda.

Opskrba grada Sarajeva svježim i higijenski zdravim mlijekom bila je dosad svagdašnji problem, jer dosadašnja »Gradska mljekara« nije imala ni najpotrebnije uređaje za pasterizaciju i nisko hlađenje mlijeka, te prema tome nije moglo biti na tržištu ni kvalitetnog dobrog i svježeg mlijeka. Zbog toga su potrošači izgubili povjerenje da mogu dobiti zdravo i svježe mlijeko u prodavaonicama »Gradske mljekare«, pa su bili upućeni na individualne privatne proizvođače, koji u kanticama raznose po koji litar mlijeka svojim »mušterijama« po kućama ili ga pak prodavaju po ulicama grada i na tržištu, bez ikakvih zaštitno-higijenskih uvjeta za distribuciju i prodaju mlijeka. No puštajući u pogon novu centralnu »Sarajevsku mljekaru« rješava se i ovaj problem, te će potrošači imati svojeg stalnog isporučioća higijenski zdravog i svježeg mlijeka. Distribucija pasteriziranog mlijeka vrši se samo u bocama od 1 i ½ litre. Radi zamašne organi-

zacije sabirne mreže, jer se neki tereni po prvi put počinju obrađivati i pridobivati proizvođači, stižu zasad tek male količine mlijeka u mljekaru, a veliki dio mlijeka s područja sarajevskog kotara raznose još drevne seoske mljekarice po kućama svojim »mušterijama«.

Istodobno s izgradnjom i puštanjem u pogon nove »Sarajevske mljekare«, trebat će poduzeti i strože sanitarne mjere, koje će imati svrhu, da se zabrani prodaja nepasteriziranog mlijeka na području grada Sarajeva. Veliki mortalitet

»Sarajevska mljekara« — odjeljenje za pranje kanti s automatskom vagom

naših najmlađih, uzrokovan velikim dijelom lošim i nezdravim mlijekom, zahtijeva, da se zabrani prodaja nepasteriziranog mlijeka na tržištu, po ulicama i kućama i t. d. Na ovom stajalištu stoje i nadležni organi u GNO i vjerojatno za kratko vrijeme, kad se normalizira rad i organizacija sabirne mreže u novoj mljekari, zabranit će se prodaja nepasteriziranog mlijeka na području grada Sarajeva. Ova naredba o zabrani prodaje nepasteriziranog mlijeka potaknut će naročito zadružni sektor, da oko sebe okupi veći broj proizvođača mlijeka. Istodobno bit će to znatna olakšica individualnim privatnim proizvođačima, jer ne će morati

gubiti vrijerne za svagdašnji odlazak i pješačenje u grad s neznatnim količinama mlijeka, nego će ga moći predavati u najbliže sabiralište, zadrugu ili otkupni punkt.

Da se poveća stočni fond, a time i količina mlijeka na području sarajevskog kotara, gdje je kao i u drugim krajevima naše zemlje, stoku znatno uništila prošlogodišnja suša, trebalo bi, da mljekara dobije neki kredit od GNO, koji bi davala pojedinim zadrugama radi nabave krava, a otplaćivala bi ga isporukom mlijeka. To će potaknuti zadrugare da uzgajaju i drže muzne krave, a koristit će i unapređenju našeg stočarstva uopće.

Filipčić K.

KAKO ĆEMO SUZBITI GOVEĐU TUBERKULOZU?

Goveđa tuberkuloza je opasna, podmukla i dugotrajna zarazna bolest, koja osobito ugrožava baš ona najbolja i najvrednija stada goveda, ali od koje zna oboljeti i sva druga stoka, pa nažalost i ljudi, osobito djeca. Goveđa tuberkuloza je prema vanjskim znakovima bolesti i prema organima, u kojima se razvija, vrlo različita bolest, ali je u svim tim slučajevima uzrokuje uvijek isti uzročnik: zarazna klica štapićastog oblika, nazvana bacilom goveđe tuberkuloze. Taj je uzročnik po nekim svojim svojstvima različit od uzročnika ljudske tuberkuloze, ali i on može zaraziti ljude i kod njih uzrokovati teške oblike tuberkuloze. Za razliku od njega, uzročnik ljudske tuberkuloze ne uzrokuje kod goveda ni težu ni dugotrajniju bolest.

Ekonomске štete, što ih goveđa tuberkuloza nanosi govedima, ostaloj stoci i ljudima, jesu strahovite. Mi još i ne znamo točno, u kolikoj je mjeri ona kod nas raširena, pogotovo na privatnom sektoru privrede. Ipak, po dosadašnjim istraživanjima moramo smatrati, da je oko 5% goveda u NR Hrvatskoj zaraženo tuberkulozom. To znači, da mi imamo oko 50.000 tuberkuloznih goveda, a od toga broja je oko 35.000 krava! Ako kao štetu računamo samo razliku između priplodne tržišne vrijednosti ovih grla i klaoničke vrijednosti — jer bolesna grla treba priklati — i ako računamo tu razliku samo sa 10.000 dinara, onda samo ta šteta od tuberkuloze iznosi 500 milijuna dinara! A gdje su druge štete od nje: bolesna grla za isti rad ili mliječnost troše mnogo više hrane, nego zdrava grla, a onda, dokazano je, da podmladak tuberkuloznih krava u svome kasnijem uzrastu vrlo lako oboli od tuberkuloze. Pa ni svim time nisu još štete nabrojane, jer k tome još dolazi vrlo velika opasnost od goveđe tuberkuloze za zdravlje ljudi, a ona se, uopće, ni ne može izraziti u novčanoj jedinici!

Kad uzročnici tuberkuloze prodru u tijelo životinje, oni se nasele u pojedinim organima. Tamo se, ako nađu za sebe povoljne prilike, nebrojeno razmnože i stvaraju upalne tuberkulozne čvoriće u tkivu. Ova upaljena mjesta i čvorići obamiru zbog djelovanja uzročnika tuberkuloze, pretvaraju se u žučkastu sirastu masu, razgnoje se i trunu. Bolest teče obično vrlo polagano. Štvara se sve više i više tuberkuloznih čvorića u bolesnoj životinji i sve veći broj njih obamire i raspada se. Postepeno počinju bolesna goveda sve više očitovati jasne znakove teške bolesti: slabe i mršave, gube na mlijeku, mesu i sposobnosti za rad, pa na-